Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0049

Naujos ES kovos su skurdu strategijos kūrimas

2026 m. vasario 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujos ES kovos su skurdu strategijos kūrimo (2025/2095(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį ir 3 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 145–161 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Europos socialinių teisių ramstį (ESTR) ir jo veiksmų planą, kuriame nustatyti 2030 m. tikslai ir pateikiama ES socialinių rodiklių suvestinė, jos pagrindiniai ir antriniai rodikliai,
- atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės 8 d. Porto deklaraciją, 2023 m. Porto socialiniame forume atnaujintus įsipareigojimus ir 2024 m. balandžio 16 d. La Hulpės deklaraciją,
- atsižvelgdamas į 2015 m. rugsėjo mėn. Niujorke priimtos Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. darnaus vystymosi tikslus,
- atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 24 d. paskelbtą 2025 m. Darnaus vystymosi ataskaitą[1],
- atsižvelgdamas į 1979 m. patvirtintą Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims,
- atsižvelgdamas į 2011 m. gegužės 11 d. priimtą Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir

---

[1] Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Iablonovski, G., *Sustainable Development Report 2025 – Financing Sustainable Development to 2030 and Mid-Century*(„2025 m. darnaus vystymosi ataskaita. Darnaus vystymosi finansavimas iki 2030 m. ir šimtmečio vidurio“), Dublin University Press, Dublinas, Airija, 2025 m.

kovos su juo (Stambulo konvencija),

– atsižvelgdamas į 1966 m. gruodžio 16 d. Niujorke priimtą Jungtinių Tautų ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą,

– atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. Niujorke priimtą Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją (JT VTK) ir į Jungtinių Tautų vaiko teisių komiteto bendrąsias pastabas,

– atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 12 d. Niujorke priimtą Jungtinių Tautų asmenų su negalia teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliuciją dėl vaiko teisių,

– atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos konvencijas, įskaitant Konvenciją Nr. 102 dėl socialinės apsaugos (minimalūs standartai), Konvenciją Nr. 111 dėl diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje ir Konvenciją Nr. 189 dėl deramo darbo namų ūkio darbuotojams,

– atsižvelgdamas į 1961 m. Turine priimtą Europos socialinę chartiją,

– atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės[2],

– atsižvelgdamas į 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 2000/78/EB, nustatančią vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus[3],

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES[4],

– atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje[5],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos

---

2 OL L 180, 2000 7 19, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

3 OL L 303, 2000 12 2, p. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj.

4 OL L 188, 2019 7 12, p. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

5 OL L 275, 2022 10 25, p. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj.

vertės darbą principas[6],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060[7],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje[8],

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 7 d. Komisijos komunikatą „Moterų teisių veiksmų gairės“ (COM(2025)0097),

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 30 d. rezoliuciją dėl vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo[9],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl galimybės visiems turėti prieigą prie deramo būsto už prieinamą kainą[10],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. vasario 10 d. rezoliuciją dėl nelygybės mažinimo ypatingą dėmesį skiriant dirbančiųjų skurdui[11],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 11 d. rezoliuciją dėl vaikų teisių, atsižvelgiant į ES vaiko teisių strategiją[12],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. balandžio 29 d. rezoliuciją dėl Europos vaiko garantijų sistemos[13],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 5 d. rezoliuciją dėl moterų skurdo Europoje[14],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 5 d. rezoliuciją dėl romų bendruomenių, gyvenančių ES gyvenvietėse, padėties[15],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. kovo 15 d. rezoliuciją dėl tinkamo dydžio minimalių pajamų aktyviai įtraukčiai užtikrinti[16],

---

6 OL L 132, 2023 5 17, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
7 OL L 130, 2023 5 16, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj.
8 OL L, 2024/1385, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
9 OL C 331, 2021 8 17, p. 5.
10 OL C 456, 2021 11 10, p. 145.
11 OL C 465, 2021 11 17, p. 62.
12 OL C 474, 2021 11 24, p. 146.
13 OL C 506, 2021 12 15, p. 94.
14 OL C 47, 2023 2 7, p. 2.
15 OL C 132, 2023 4 14, p. 29.
16 OL C, C/2023/400, 2023 11 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/400/oj.

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. gegužės 9 d. rezoliuciją dėl vaisių, daržovių, pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo mokyklose programos įgyvendinimo pagal Bendro rinkos organizavimo reglamentą[17],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. lapkričio 21 d. rezoliuciją dėl nelygybės mažinimo ir vaikų bei jų šeimų socialinės įtraukties skatinimo krizės metu[18],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. lapkričio 21 d. rezoliuciją „Svarbiausia – vaikai. Sustiprinti Vaiko garantijų sistemą praėjus dvejiems metams nuo jos nustatymo“[19],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. lapkričio 23 d. rezoliuciją „Darbo vietų kūrimas. Teisinga pertvarka ir poveikio investicijos“[20],

– atsižvelgdamas į 2019 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl kokybiškų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų[21],

– atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 20 d. Komisijos rekomendaciją 2013/112/ES „Investicijos į vaikus. Padėkime išsivaduoti iš nepalankios socialinės padėties“[22],

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Komisijos komunikatą „ES vaiko teisių strategija“ (COM(2021)0142),

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 23 d. Komisijos rekomendaciją (ES) 2024/1238 dėl integruotųjų vaiko apsaugos sistemų kūrimo ir stiprinimo atsižvelgiant į vaiko interesus[23],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendaciją (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema[24],

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 7 d. Komisijos komunikatą dėl visapusiško požiūrio į psichikos sveikatą (COM(2023)0298),

– atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės

---

17 OL C, C/2023/1063, 2023 12 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1063/oj.
18 OL C, C/2024/4211, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4211/oj.
19 OL C, C/2024/4212, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4212/oj.
20 OL C, C/2024/4224, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4224/oj.
21 OL C 189, 2019 6 5, p. 4.
22 OL L 59, 2013 3 2, p. 5.
23 OL L, 2024/1238, 2024 5 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj.
24 OL L 223, 2021 6 22, p. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1004/oj.

sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152),

– atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 18 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas“ (COM(2020)0565),

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. LGBTIQ lygybės strategija“ (COM(2020)0698),

– atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 7 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas“ (COM(2020)0620),

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 12 d. Tarybos rekomendaciją dėl romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo[25],

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“ (COM(2021)0101),

– atsižvelgdamas į 2021 m. sausio 27 d. Komisijos komunikatą „Žalioji knyga dėl senėjimo. Kartų solidarumo ir tarpusavio atsakomybės puoselėjimas“ (COM(2021)0050),

– atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikatą „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“ (COM(2021)0778),

– atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendaciją dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių[26],

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 28 d. Komisijos ataskaitą dėl galimybės naudotis pagrindinėmis paslaugomis ES,

– atsižvelgdamas į 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendaciją dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis[27],

– atsižvelgdamas į 2021 m. veikti pradėjusią Europos kovos su benamyste platformą,

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“ (COM(2021)0345) ir 2024 m. kovo 27 d. Komisijos komunikatą „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: svarbiausi laimėjimai ir tolesni veiksmai“ (COM(2024)0450),

---

25 OL C 93, 2021 3 19, p. 1.
26 OL C 387, 2019 11 15, p. 1.
27 OL C 41, 2023 2 3, p. 1.

– atsižvelgdamas į 2025 m. spalio 14 d. Europos regionų komiteto nuomonę dėl ES kovos su skurdu strategijos[28],

– atsižvelgdamas į atitinkamus JT specialiojo pranešėjo ypač didelio skurdo ir žmogaus teisių klausimais pranešimus,

– atsižvelgdamas į 2025 m. paskelbtą Europos kovos su skurdu tinklo (EAPN) pozicijos dokumentą „Siekiant panaikinti skurdą. EAPN vizija ir rekomendacijos dėl ES kovos su skurdu strategijos“ (angl. „Towards the eradication of poverty – EAPN vision and recommendations for the EU Anti-Poverty Strategy“),

– atsižvelgdamas į atitinkamai 2025 m. sausio ir gegužės mėn. paskelbtus judėjimo „All Together in Dignity Fourth World“ I ir II pozicijos dokumentus „Nutiesti kelią ES kovos su skurdu strategijai“ (angl. „Paving the way towards an EU Anti-Poverty Strategy“),

– atsižvelgdamas į organizacijos „Social Platform“ 2025 m. kovo mėn. pozicijos dokumentą „Socialinės Europos daugiametė finansinė programa po 2027 m.“ (angl. „A post-2027 Multiannual Financial Framework for Social Europe“) ir 2025 m. gegužės mėn. dokumentą „ES kovos su skurdu strategija“ (angl. „EU Anti-Poverty Strategy“),

– atsižvelgdamas į 2025 m. paskelbtą tarptautinės nevyriausybinės organizacijos „Make Mothers Matter“ pozicijos dokumentą „Motinų skurdas ES“ (angl. „Mothers’ Poverty in the EU“),

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 15 d. Komisijos tyrimą „Transporto nepriteklius: apibrėžtys, rodikliai, lemiami veiksniai ir švelninimo strategijos“ (angl. „Transport poverty: definitions, indicators, determinants, and mitigation strategies“),

– atsižvelgdamas į 2024 m. paskelbtą organizacijos „Eurochild“ ataskaitą „Realijos Europoje: pažanga ir trūkumai. 2024 m. organizacijos „Eurochild“ pavyzdinė ataskaita dėl nepasiturinčių vaikų visoje Europoje“ (angl. „Children's Realities in Europe: Progress & Gaps – Eurochild 2024 flagship report on children in need across Europe“),

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto pranešimą (A10-0260/2025),

A. kadangi 2024 m. 93,3 mln. žmonių ES (21,0 proc. gyventojų) grėsė skurdas arba socialinė atskirtis, o tai yra tik šiek tiek mažiau nei

---

28 OL C, C/2025/6322, 2025 12 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6322/oj.

2019 m.; kadangi 2024 m. skurdas ar atskirtis grėsė 21,9 proc. ES gyventojų, kurie gyveno namų ūkiuose, turinčiuose išlaikomų vaikų[29];

B. kadangi didelis materialinis nepriteklius apibrėžiamas kaip būtinų ir pageidaujamų daiktų, reikalingų tinkamam gyvenimui, trūkumas; kadangi 2024 m. 6,4 proc. ES gyventojų patyrė didelį materialinį ir socialinį nepriteklių, įskaitant tinkamo šildymo trūkumą ir su perpildytu būstu bei netinkama mityba susijusį nepriteklių; kadangi šis reiškinys daro neproporcingą poveikį vaikams ir moterims, palyginti su kitomis gyventojų grupėmis;

C. kadangi 2021 m. ESTR veiksmų plane ES patvirtino tikslą iki 2030 m. sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių bent 15 mln., įskaitant bent 5 mln. vaikų, palyginti su 2019 m.; kadangi net pasiekus šį tikslą apie 78 mln. žmonių ES, įskaitant 15 mln. vaikų, vis dar grėstų skurdas ir socialinė atskirtis; kadangi valstybės narės įsipareigojo siekti nacionalinių tikslų, kad pasiektų šį pagrindinį tikslą, ir kadangi beveik pusėje valstybių narių pastebimos priešingos tendencijos;

D. kadangi skurdas yra žmogaus orumo pažeidimas, kuris trukdo visapusiškai įgyvendinti žmogaus teises ir atspindi nevienodą turto paskirstymą; kadangi norint jį panaikinti reikia lygių galimybių įsidarbinti ir naudotis paslaugomis, taip pat politikos, užtikrinančios, kad politinės, ekonominės, socialinės ir kultūrinės teisės būtų nedalomos ir visuotinės; kadangi skurdas yra daugialypis reiškinys, apimantis ne tik materialinį nepriteklių, bet ir švietimo, sveikatos priežiūros, socialinio ir demokratinio dalyvavimo ir ekonominių galimybių kliūtis;

E. kadangi nepakeitus požiūrio į kovą su skurdu Europos lygmeniu nebus įmanoma pakeisti šios tendencijos ir užtikrinti, kad kiekvienas asmuo turėtų lygias galimybes dalyvauti visuomenės gyvenime; kadangi siekiant panaikinti skurdą reikia koordinuoto ir holistinio požiūrio bei integruotos politikos, kuri būtų suderinta, kad būtų pasiekta socialinė sanglauda ir užkirstas kelias nelygybės didėjimui; kadangi tokiai visapusiškai strategijai įgyvendinti reikia valstybių narių, vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės dalyvavimo;

F. kadangi nepilnos šeimos, visų pirma tos, kuriomis rūpinasi moterys, susiduria su didesne skurdo rizika – 32 proc. rizika palyginti su vos

---

29 Eurostatas, „Severe material and social deprivation rate by age and sex“ („Didelio materialinio ir socialinio nepritekliaus lygis pagal amžių ir lytį“), Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdsd11/default/table?lang=en.

11,2 proc. rizika dviejų tėvų šeimų atveju[30], todėl šeimos nariai dažniau patenka į užburtą skurdo, perduodamo iš kartos į kartą, ratą; kadangi sisteminiai veiksniai, tokie kaip paslaugų prieinamumo stoka, būsto nestabilumas, pajamų neužtikrintumas ir nepakankamos prevencijos bei paramos šeimai paslaugos, mažina šeimų galimybes rūpintis savo vaikais bendruomenėje; kadangi tikslinė prevencinė parama ir pagalba šeimoms, įskaitant smurto šeimoje aukas, labai svarbios siekiant labiau įgalinti ir apsaugoti šias šeimas ir nutraukti skurdo ciklą;

G. kadangi vaikų, kuriems gresia skurdas, skaičiaus rodikliai padidėjo nuo 23,6 proc. 2019 m. iki 24,2 proc. 2024 m.; kadangi pagal dabartinę trajektoriją ES nepasieks savo tikslo iki 2030 m. skurstančių vaikų skaičių sumažinti bent 5 mln.; kadangi pastebimi dideli skirtumai tarp etninės mažumos ar migrantų kilmės vaikų, vaikų su negalia ir romų vaikų; kadangi šiuo metu naudojamų ES ir nacionalinių išteklių nepakanka vaikų skurdo problemai ES spręsti;

H. kadangi vaikų skurdas dažnai atsiranda dėl šeimų skurdo, o nesant visapusiško atsako, skurdas išlieka visą gyvenimą (vaikystėje, darbiniame amžiuje ir pensijoje); kadangi siekiant panaikinti iš kartos į kartą perduodamas nepalankias sąlygas, dėmesys turi būti sutelktas į visą skurdą patiriančią šeimą – tėvus ir vaikus; kadangi investicijos į vaikus ir jaunimą, visų pirma į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, įskaitant skaičiavimo ir raštingumo ugdymą, taip pat paramą šeimai, yra prevencinė kovos su skurdu priemonė ir duoda didelę ilgalaikę socialinę naudą, todėl turėtų būti laikomos ne tik socialinėmis išlaidomis, bet ir investicijomis į ateitį;

I. kadangi 2021 m. birželio 14 d. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl Europos vaiko garantijų sistemos, kuria suteikiama puiki galimybė mažinti nelygybę ir skatinti vaikų socialinę įtrauktį, ir kuria Taryba parodo savo įsipareigojimą vykdyti integruotą politiką siekiant ištrūkti iš užburto skurdo rato ir užtikrinti, kad vaikai, kuriems reikia pagalbos, galėtų naudotis pagrindinėmis paslaugomis, pvz., nemokamomis ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis, nemokamu švietimu (įskaitant mokyklinę veiklą ir bent vieną sveiką patiekalą per dieną mokykloje), nemokama sveikatos priežiūra, sveika mityba ir tinkamu būstu; kadangi, nepaisant to, kad 5 proc. „Europos socialinis fondo +“ (ESF+) lėšų skiriama vaikų skurdui mažinti, kai kuriose valstybėse narėse vaikų skurdo ar socialinės atskirties rizikos lygis padidėjo, o tai rodo, kad lėšas reikia naudoti platesniu užmoju ir veiksmingiau;

J. kadangi galimybė naudotis kokybiškomis ikimokyklinio ugdymo ir

---

30 Eurostatas, „At-risk-of-poverty rate by poverty threshold and household type“ („Skurdo rizikos lygis pagal skurdo ribą ir namų ūkio tipą“), Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li03/default/table?lang=en.

priežiūros paslaugomis yra labai svarbi sveikam mažų vaikų vystymuisi ir siekiant užtikrinti lygias švietimo galimybes vaikams iš nepalankioje padėtyje esančių šeimų, vaikams su negalia ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams, taip sukuriant pagrindą nutraukti skurdo ciklą, skatinant socialinę įtrauktį ir užtikrinant didelę socialinę grąžą ateityje; kadangi, Komisijos teigimu, ES turi papildomai investuoti daugiau kaip 11 mlrd. EUR per metus, kad pasiektų Barselonos tikslus ir užtikrintų, kad iki 2030 m. ne mažiau kaip 45 proc. jaunesnių nei trejų metų vaikų ir ne mažiau kaip 96 proc. vaikų nuo trejų metų iki privalomojo pradinio ugdymo pradžios dalyvautų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemoje[31];

K. kadangi 2022 m. vidutinis Tarptautinio moksleivių vertinimo programos (PISA) penkiolikmečių pagrindinių įgūdžių (skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų) vertinimo balas sumažėjo 10 punktų, palyginti su paskiausiu 2018 m. atliktu vertinimu; kadangi palankių sąlygų neturinčių besimokančių asmenų mokymosi pasiekimai dažniausiai yra nepakankami, o tai rodo didėjančią nelygybę švietimo srityje; kadangi kokybiškas švietimas, ypatingą dėmesį skiriant pagrindiniams įgūdžiams – funkciniam raštingumui, mokėjimui skaičiuoti ir skaitmeninio rašintgumo įgūdžiams, yra esminis kovos su skurdu svertas, nes jis gali suteikti geresnes įsidarbinimo galimybes, pagerinti gyvenimo sąlygas ir daryti teigiamą poveikį psichinei ir fizinei sveikatai; kadangi investicijos į kokybišką švietimą, visų pirma mažumų ir pažeidžiamų grupių atstovams, yra vienas iš veiksmingiausių būdų tvariai ir struktūriškai sumažinti skurdą;

L. kadangi 2021 m. ESTR veiksmų plane ES nustatė tikslą, kad iki 2030 m. ne mažiau kaip 60 proc. suaugusiųjų kasmet dalyvautų mokymuose; kadangi valstybės narės įsipareigojo siekti nacionalinių tikslų, kad pasiektų šį pagrindinį tikslą, ir kadangi dauguma valstybių narių atsilieka siekdamos šių nacionalinių tikslų; kadangi 2022 m. suaugusiųjų dalyvavimo mokymosi programose lygis buvo 39,5 proc., t. y. gerokai mažesnis už ES 2030 m. tikslą[32]; kadangi reikia toliau dėti dideles pastangas siekiant užtikrinti kokybišką mokymo politiką, kuria skatinamas mokymasis visą gyvenimą, ir galimybes ja naudotis;

M. kadangi dėl diskriminacijos ir nelygybės, pvz., dėl didesnių sunkumų įsidarbinti, darbo užmokesčio skirtumų, mažesnio darbo intensyvumo, trumpesnės profesinės karjeros, pensijų ir socialinių

---

31 Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas, *Employment and social developments in Europe 2024* („Užimtumas ir socialinė raida Europoje 2024 m.“), Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024 m.

32 Europos Komisijos Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinis direktoratas, *Education and training monitor 2024 – Comparative report* („2024 m. švietimo ir mokymo stebėsenos biuletenis. Lyginamoji ataskaita“), Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024 m.

išmokų vertės skirtumų[33], sunkumų gauti tam tikras sveikatos priežiūros paslaugas, taip pat nevienodo priežiūros ir namų ruošos darbų pasiskirstymo[34], moterų skurdo lygis yra didesnis nei vyrų; kadangi moterų skurdas, atsižvelgiant į jo įvairovę, turi būti suprantamas kaip sudėtingas ir daugialypis reiškinys, apimantis ne tik socialinius, politinius ir kultūrinius aspektus, bet ir pajamas, būstą, sveikatą ir galimybę naudotis švietimo ir socialinėmis paslaugomis, kurio negalima panaikinti vien tik užimtumo priemonėmis, tačiau reikia visapusiško ir įtraukaus požiūrio, grindžiamo tiek skurdo prevencija, tiek jo mažinimu; kadangi 2024 m. moterų didelio materialinio ir socialinio nepritekliaus lygis (6,6 proc.) buvo didesnis nei vyrų (6,2 proc.)[35] visose ES šalyse, išskyrus dvi, o moterų skurdo ar socialinės atskirties rizikos lygis (21,9 proc.) buvo didesnis nei vyrų (20 proc.) visose ES šalyse[36]; kadangi tais pačiais metais 23,7 proc. moterų ir 22,7 proc. vyrų ES laikė save skurdžiais[37], kadangi 21,6 proc. 65 metų ir vyresnių moterų grėsė skurdas, palyginti su maždaug 16,5 proc. tos pačios amžiaus grupės vyrų[38];

N. kadangi skurdas ir smurtas dėl lyties yra glaudžiai susiję ir kadangi

---

33 Informacinis pranešimas „The gender gap in pensions in the EU“ („Vyrų ir moterų pensijų skirtumas ES“), Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato Ekonomikos, mokslo ir gyvenimo kokybės politikos teminio skyrius, 2019 m. liepos mėn.

34 https://eige.europa.eu/publications-resources/toolkits-guides/gender-equality-index-2021-report/gender-differences-household-chores.

35 Eurostatas, „Severe material and social deprivation rate by age and sex“ („Didelio materialinio ir socialinio nepritekliaus lygis pagal amžių ir lytį“), Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdsd11/default/table?lang=en.

36 Eurostatas, „Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex“ („Asmenys, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, pagal amžių ir lytį“), Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n__custom_17280682/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=1136c1ef-3d9f-4fda-82fb-cf7423eac65e&&page=time:2024.

37 Eurostatas, „Subjective poverty by age and sex“ („Subjektyvus skurdas pagal amžių ir lytį“), Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_sbjp01__custom_17284289/bookmark/table?lang=en&&bookmarkId=7d0decb7-866a-4494-b901-58a61bebd575&&page=time:2024.

38 Eurostatas, „Persons at risk of poverty or social exclusion by age and sex“ („Asmenys, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, pagal amžių ir lytį“), Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. lapkričio 14 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n__custom_17280682/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=1136c1ef-3d9f-4fda-82fb-cf7423eac65e&&page=time:2024.

skurdas didina smurto dėl lyties poveikį, ypač marginalizuotoms moterims, pvz., LGBTIQ+ asmenims; kadangi dėl tokių veiksnių kaip finansinė priklausomybė, būsto nesaugumas ir sumažėjusios galimybės naudotis paramos paslaugomis skurde gyvenančioms moterims kyla didesnė rizika patirti smurtą, įskaitant artimo partnerio smurtą ir smurtą šeimoje[39]; kadangi valstybėse narėse 30,7 proc. moterų per savo gyvenimą yra patyrusios fizinį smurtą arba grasinimus ir (arba) seksualinį smurtą (nediferencijuojant smurtavusių asmenų)[40]; kadangi dėl skurdo moterims kyla didesnė rizika tapti prekybos žmonėmis aukomis ir nukentėti nuo seksualinio išnaudojimo;

O. kadangi skurdas vienu metu yra sąveikinės diskriminacijos priežastis ir pasekmė ir nuo jo neproporcingai kenčia asmenys ir bendruomenės, visų pirma moterys, šeimos, įvairių rasių ir etninių grupių žmonės, romai ir klajokliai, benamiai, globos įstaigose gyvenantys vaikai, LGBTQIA+ asmenys, vyresnio amžiaus ir jaunesni žmonės, asmenys su negalia, dėl religijos ar tikėjimo diskriminaciją patiriantys asmenys, lėtinėmis ligomis sergantys ir nuo priklausomybių kenčiantys asmenys, neformalieji slaugytojai ir vieniši tėvai; kadangi šios grupės yra labiau pažeidžiamos dėl socialinės atskirties ir kitų formų žmogaus teisių pažeidimų; kadangi dabartinėje darbo rinkoje ir socialinės apsaugos sistemose pažeidžiamos ir marginalizuotos grupės susiduria su didelėmis kliūtimis; kadangi dėl to kovojant su skurdu reikia politikos, kuria būtų pripažįstamos šios sutampančios marginalizacijos formos ir su jomis kovojama, užtikrinant, kad visi žmonės galėtų visapusiškai ir lygiomis teisėmis naudotis visomis žmogaus teisėmis;

P. kadangi 2024 m. ES asmenų su negalia skurdo ar socialinės atskirties rizika, palyginti su negalios neturintiems žmonėms tenkančia rizika, buvo 61 proc. didesnė; kadangi 2023 m. ES valstybėse narėse maždaug 20,2 proc. 16 metų ir vyresnių asmenų su negalia gyveno namų ūkiuose, kuriems grėsė skurdas; kadangi toje pačioje amžiaus grupėje maždaug 10,5 proc. asmenų su negalia gyveno namų ūkiuose, kuriems grėsė didelis materialinis ir socialinis nepriteklius; kadangi ES asmenų su negalia ir negalios neturinčių asmenų užimtumas skiriasi 24 procentiniais punktais, o tarp negalią

---

39 Europos lyčių lygybės institutas, *Financial independence and gender equality: Joining the dots between income, wealth, and power* („Finansinė nepriklausomybė ir lyčių lygybė: pajamų, turto ir galios sąsajos“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2024 m., https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/financial-independence-and-gender-equality.pdf.

40 Europos lyčių lygybės institutas, „Gender-based violence survey“ („Smurto dėl lyties tyrimas“), https://eige.europa.eu/newsroom/eu-gender-based-violence-survey?language_content_entity=en.

turinčių moterų ir jaunimo šis skirtumas dar didesnis[41];

Q. kadangi romų ir klajoklių bendruomenėse skurdo ir socialinės atskirties lygis ir toliau yra vienas iš aukščiausių Europos Sąjungoje – iki 80 proc. šių asmenų gresia skurdas, o 48 proc. patiria didelį materialinį nepriteklių, ir kadangi romų vaikai yra itin pažeidžiami dėl šių sąlygų; kadangi iš duomenų matyti, kad romų moterys pagrindinėse socialinio gyvenimo srityse, pvz., švietimo, užimtumo ir sveikatos apsaugos srityse, susiduria su nepalankesnėmis sąlygomis nei romų vyrai ir kitos moterys[42];

R. kadangi 2021 m. 25 proc. romų nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių patyrė diskriminaciją kasdienėse situacijose, be kita ko, ieškant darbo, darbo vietoje, būsto, sveikatos priežiūros ir švietimo srityse, taip pat segregaciją ir socialinę bei ekonominę atskirtį[43], o tai lėmė neproporcingai aukštą skurdo lygį; kadangi apie 80 proc. romų gyvena žemiau savo šalies skurdo rizikos ribos[44];

S. kadangi ES vis dar egzistuoja skaitmeninė atskirtis, dėl kurios asmenims ir jų grupėms nesuteikiama visapusiška prieiga prie informacinių ir ryšių technologijų ir galimybė jomis naudotis, o tai trukdo jiems dalyvauti ekonominiame, socialiniame ir politiniame gyvenime; kadangi skaitmeninis atotrūkis tarp miesto ir kaimo vietovių visoje ES išlieka daugiau kaip penki procentiniai punktai; kadangi skaitmeninis atotrūkis gali padidinti skurdą patiriančių žmonių skaitmeninę atskirtį ir jis ypač pastebimas tarp pažeidžiamų grupių, įskaitant mažas pajamas ar žemą išsilavinimo lygį turinčius asmenis, pagyvenusius žmones, asmenis su negalia ir kaimo ar

---

41 Europos asmenų su negalia forumas, *EDF 7th Human Rights Report. The Right to work: The employment situation of persons with disabilities in Europe* („ENF 7-oji žmogaus teisių ataskaita. Teisė dirbti: asmenų su negalia užimtumo padėtis Europoje“), 2023 m., https://www.edf-feph.org/publications/human-rights-report-2023-the-right-to-work/.

42 Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, *Roma Survey – Data in focus: Discrimination against and living conditions of Roma women in 11 Member States* („Romų apklausa. Svarbiausi duomenys: romų moterų diskriminacija ir gyvenimo sąlygos 11 valstybių narių“), 2014 m., https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-roma-survey-dif-women-2_en.pdf.

43 Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, *Roma survey 2021 – Roma in 10 European Countries: Main results* („2021 m. romų apklausa. Romai 10 Europos šalių: pagrindiniai rezultatai“), 2021 m., https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-roma-survey-2021-main-results2_en.pdf.

44 Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, *Second European Union Minorities and Discrimination Survey: Roma – Selected findings* („Antrasis Europos Sąjungos mažumų *ir diskriminacijos tyrimas:* romai. Atrinkti rezultatai“), 2016 m., https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_en.pdf.

atokiose vietovėse gyvenančius žmones; kadangi beveik pusė suaugusių gyventojų neturi pagrindinių skaitmeninių įgūdžių, nors jie būtini daugiau kaip 90 proc. darbo vietų; kadangi 5,4 proc. mokyklinio amžiaus vaikų Europoje patiria skaitmeninį nepriteklių, o įvairiose šalyse pastebimi dideli skaitmeninių išteklių prieinamumo skirtumai[45]; kadangi 2023 m. 97,7 proc. visų ES namų ūkių turėjo galimybę naudotis bent viena fiksuotojo plačiajuosčio ryšio technologija, o kaimo vietovėse – tik 92,2 proc.; kadangi 2023 m. nustatyta, kad 32 proc. 16–29 metų amžiaus europiečių neturėjo pagrindinių skaitmeninių įgūdžių, o tarp menkai išsilavinusių asmenų šis rodiklis siekė 43 proc. Tai rodo didelį skaitmeninių įgūdžių atotrūkį jaunimo demografinėje grupėje[46];

T. kadangi prieiga prie spartaus ir patikimo interneto yra būtina siekiant dalyvauti žiniomis ir informacija grindžiamoje visuomenėje, taip pat norint įsidarbinti, įgyti išsilavinimą, naudotis viešosiomis ir sveikatos priežiūros paslaugomis; kadangi viešųjų paslaugų skaitmeninimas suteikia didelių galimybių, tačiau reikia tikslingų pastangų, kad būtų užtikrinta pažeidžiamų grupių įtrauktis;

U. kadangi Europos Sąjungoje asmens užimtumo padėtis daro didelį poveikį jo skurdo ar socialinės atskirties rizikai; kadangi dėl mažo darbo užmokesčio, nesaugumo dėl darbo ir mažų garantijų darbo sąlygų 2024 m. 8,2 proc. visų dirbančių asmenų ES patyrė dirbančiųjų skurdą[47]; kadangi remiantis 2022 m. duomenų analize ne visą darbo dieną dirbantys darbuotojai patyrė neproporcingai didesnį dirbančiųjų skurdą (13,5 proc.), palyginti su visą darbo dieną dirbančiais darbuotojais (7,1 proc.)[48]; kadangi dirbančiųjų skurdas tebėra struktūrinė problema, dėl kurios skurdą patiriantiems namų ūkiams tenka didelis socialinis ir ekonominis spaudimas ir kyla kliūčių socialinei įtraukčiai ir ekonominiam stabilumui; kadangi tam, kad būtų skatinamas sąžiningas įdarbinimas, mažinama nelygybė ir užtikrinamas tvarus ir integracinis ekonomikos vystymasis visoje ES, būtina spręsti dirbančiųjų skurdo problemą; kadangi kolektyvinės derybos, profesinės sąjungos ir socialinis dialogas atlieka svarbų vaidmenį gerinant darbo ir įdarbinimo sąlygas, taigi ir gyvenimo

---

45 Ayllón, S., Holmarsdottir, H. & Lado, S., *Digitally Deprived Children in Europe* („Skaitmeninę atskirtį patiriantys vaikai Europoje“), Child Indicators Research vol. 16, p. 1315–1339, 2023 m., https://doi.org/10.1007/s12187-022-10006-w.

46 Bertoni, E., Cosgrove, J. and Cachia, R., *Digital skills gaps - a closer look at the Digital Skills Index* („Skaitmeninių įgūdžių spragos. Išsami skaitmeninių įgūdžių indekso apžvalga“), (DSI 2.0), Europos Komisija, Ispra, 2024 m., JRC140617, https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC140617.

47 Eurostatas, Socialinių rodiklių suvestinė, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/social-scoreboard.

48 Europos Komisija, „Employment and Social Developments in Europe“ („Užimtumas ir socialinė raida Europoje“) (ESDE), 2023 m., Europos Komisija, žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://op.europa.eu/webpub/empl/esde-2023/.

sąlygas;

V. kadangi 2024 m. ES pensijų adekvatumo ataskaitoje pabrėžiama, kad 2022 m. maždaug 18,5 mln. 65 metų ir vyresnių asmenų Europos Sąjungoje grėsė skurdas arba socialinė atskirtis[49]; kadangi 2022 m. šios amžiaus grupės vyrų skurdo rizikos lygis buvo 14,2 proc., o moterų – 19,8 proc.; kadangi 65 metų ir vyresnių asmenų skurdo rizikos lygis nuolat didėja tiek dėl didėjančio skurdo, tiek dėl senėjančios visuomenės;

W. kadangi kokybiškos ir įperkamos viešosios paslaugos labai svarbios siekiant aukšto lygio socialinės apsaugos, socialinės sanglaudos ir socialinės įtraukties; kadangi teikiant kokybiškas viešąsias paslaugas susiduriama su įvairiomis problemomis, įskaitant problemas, susijusias su paslaugų tęstinumu, padidėjusia paklausa ir nepakankamais ištekliais, kurios dėl visuomenės senėjimo dar labiau paaštrėja; kadangi kiekvienas ES turi teisę gauti geros kokybės pagrindines paslaugas, įskaitant paramos priemones tiems, kuriems to reikia; kadangi žmonės, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, visų pirma romai ir benamiai, susiduria su struktūrinėmis kliūtimis, susijusiomis su infrastruktūros, įgūdžių ar piniginių išteklių stoka;

X. kadangi 2024 m. maždaug 8 proc. europiečių kas dvi dienas negalėjo įpirkti subalansuoto maisto, įskaitant mėsą, žuvį ar vegetarišką ekvivalentą, t. y. apie 36 mln. žmonių visoje Sąjungoje, o ši problema ypač opi vienišiems asmenims, studentams ir jauniems suaugusiesiems, mažas pajamas gaunančioms šeimoms ir imigrantams; kadangi veiksminga prieiga prie maisto turėtų būti laikoma pagrindine žmogaus teise, kaip reikalaujama pagal šiuo metu vykdomą Europos piliečių iniciatyvą;

Y. kadangi galimybė gauti vandens yra esminis poreikis ir pagrindinė žmogaus teisė; kadangi maždaug 9,8 mln. žmonių ES negali naudotis saugiai valdomomis geriamojo vandens tiekimo paslaugomis[50]; kadangi dar 9,4 mln. žmonių pagrindinėmis vandens tiekimo

---

49 Europos Komisijos Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas ir Socialinės apsaugos komitetas (SAK), *2024 Pension adequacy report – Current and future income adequacy in old age in the EU* („2024 m. Pensijų adekvatumo ataskaita. Dabartinių ir būsimų pajamų adekvatumas senatvėje ES“). I tomas, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024 m., https://data.europa.eu/doi/10.2767/909323.

50 Pasaulio bankas, „People using safely managed drinking water services (% of population“ - European Union“ („Žmonės, kurie naudojasi saugiai valdomomis geriamojo vandens tiekimo paslaugomis (gyventojų procentinė dalis) – Europos Sąjunga“), žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://data.worldbank.org/indicator/SH.H2O.SMDW.ZS?locations=EU.

paslaugomis tenka naudotis ne namuose[51] ir apie 450 000 žmonių net neturi galimybės naudotis pagrindinėmis geriamojo vandens tiekimo paslaugomis[52]; kadangi prieigos prie geriamojo vandens ir vandens infrastruktūros trūkumas daro neproporcingą poveikį marginalizuotoms grupėms;

Z. kadangi 2024 m. kiekvieną naktį Europoje apytikriai 1 286 691 žmogus buvo be namų[53]; kadangi romai ir kitos marginalizuotos grupės neproporcingai nukenčia dėl priverstinio iškeldinimo iš savivaldybės skirtų būstų, įskaitant tuos romus, kurie nuolat moka nuomos mokestį; kadangi daugeliu atvejų valdžios institucijos nesuteikia alternatyvaus būsto arba tinkamos kompensacijos už ekspropriaciją[54];

AA. kadangi ne mažiau kaip 1,4 mln. žmonių ES vis dar gyvena įstaigose, nors dėl duomenų neprieinamumo, nenuoseklumo ir nepakankamos aprėpties šis skaičius yra nepakankamai įvertintas; kadangi ES skurdas tebėra vienas iš veiksnių, lemiančių šeimų išsiskyrimą; kadangi vaikų apgyvendinimas globos įstaigose turi rimtų pasekmių vaikams ir šeimoms, nes taip įtvirtinama stigmatizacija, socialinė izoliacija ir skatinamas iš kartos į kartą besitęsiantis nepalankių sąlygų ciklas[55]; kadangi įstaigose gyvenantys asmenys dažnai gali jaustis izoliuoti nuo platesnės bendruomenės ir nepaisant jų noro negali pakankamai kontroliuoti savo gyvenimo, ir jiems poveikį

---

51 Pasaulio bankas, „People using at least basic drinking water services (% of population) - European Union“ („Žmonės, kurie naudojasi bent pagrindinėmis geriamojo vandens tiekimo paslaugomis (gyventojų procentinė dalis) – Europos Sąjunga“), žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://data.worldbank.org/indicator/SH.H2O.BASW.ZS?locations=EU.

52 Eurostatas, „Population having neither a bath, nor a shower, nor indoor flushing toilet in their household by poverty status“ („Vonios, dušo ir vidaus tualeto su vandens nuleidimo sistema savo namų ūkiuose neturintys gyventojai pagal skurdo lygį, Eurostato duomenų naršyklė, 2025 m. spalio 28 d., žiūrėta 2025 m. gruodžio 9 d., https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_06_10/default/table?lang=en.

53 Europos nacionalinių darbo su benamiais organizacijų federacija (FEANTSA), *9th overview of housing exclusion in Europe 2024* („9-oji atskirties dėl būsto Europoje 2024 m. apžvalga“), https://www.feantsa.org/resources/9th-overview-of-housing-exclusion-in-europe-2024.

54 Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, *Housing conditions of Roma and Travellers in the European Union – Comparative report* („Romų ir klajoklių būsto sąlygos Europos Sąjungoje. Lyginamoji ataskaita“), 2009 m., https://fra.europa.eu/en/publication/2011/housing-conditions-roma-and-travellers-european-union-comparative-report.

55 UNICEF, *Policy brief: Keeping families together in Europe* („Politikos apžvalga: šeimų išsaugojimas Europoje“), 2024 m., https://www.unicef.org/eca/media/36541/file/Keeping%20families%20together%20in%20Europe.pdf.

darančių sprendimų; kadangi, nepaisant to, kad ES jau seniai yra įsipareigojusi vykdyti deinstitucionalizavimo procesą, vis dar reikia dėti pastangas tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu, kad pažeidžiamos grupės galėtų gyventi šeimos ar bendruomenės aplinkoje;

AB. kadangi skurde gyvenantys žmonės neproporcingai kenčia dėl ribotų galimybių gauti sveiko maisto ir kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas; kadangi skurdas yra susijęs su didesne fizinės ir psichinės sveikatos problemų rizika; kadangi skurdo ir sveikatos sąsajai didelį poveikį daro kliūtys gauti sveikatos priežiūros paslaugas, pvz., pirminės sveikatos priežiūros paslaugas, ir mažesnis hospitalizavimo atvejų skaičius; kadangi skurdas, socialinė izoliacija ir lėtinis stresas yra glaudžiai susiję ir dėl jų prastėja psichinė gerovė ir didėja priklausomybės, didesnio mirtingumo ir ankstyvos mirties rizika; kadangi skurdas ir priklausomybė vienas kitą sustiprina ir sukuria užburtą ratą, kuris didina socialinę atskirtį; kadangi dėl to siekiant panaikinti skurdą reikia vadovautis sveikatos principais ir įrodymais grindžiamu požiūriu į priklausomybę, pirmenybę teikiant prevencijai ir reabilitacijai;

AC. kadangi šeimos susiduria su daugybe tarpusavyje susijusių problemų, kurių jokia tarnyba ar organizacija viena išspręsti negali; kadangi paslaugų tęstinumas ir tinkamas tarpusavio koordinavimas yra būtini siekiant pasirengti kintančiai padėčiai, su kuria susiduria vaikai, ir sudaryti jiems palankesnes sąlygas; kadangi rizikos grupei priklausančios šeimos dėl finansinių kliūčių, stigmos ar prieinamumo stokos gali turėti ribotas galimybes naudotis psichikos sveikatos priežiūros paslaugomis; kadangi diskriminacija yra tiesiogiai susijusi su skurdu, nes diskriminacinė patirtis trukdo skurdą patiriantiems žmonėms užsitikrinti tinkamą gyvenimo lygį;

AD. kadangi socialinės apsaugos sistemas reikia pritaikyti prie demografinių iššūkių, naujų darbo formų ir žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos; kadangi socialinės apsaugos veiksmingumas mažinant skurdą 2021–2024 m. laikotarpiu sumažėjo nuo 37,1 proc. iki 34,4proc.[56]; kadangi dabartinėje darbo rinkoje ir socialinės apsaugos sistemose pažeidžiamos ir marginalizuotos grupės susiduria su didelėmis kliūtimis;

AE. kadangi minimalių pajamų sistemos tebėra svarbi pajamų užtikrinimo, nelygybės ir skurdo mažinimo visoje ES priemonė; kadangi šios minimalių pajamų sistemos valstybėse narėse labai skiriasi pagal išmokų adekvatumą ir aprėptį bei jų ryšį su darbo rinkos aktyvinimo priemonėmis; kadangi daugumoje valstybių narių minimalių pajamų dydis yra gerokai mažesnis už nacionalines skurdo ribas; kadangi apskaičiuota, kad minimalių pajamų sistemomis nesinaudoja 30–50 proc. reikalavimus atitinkančių gyventojų, o tai

---

56 Eurostatas, Socialinių rodiklių suvestinė, https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/social-scoreboard.

kenkia šios paramos priemonės tikslams;

AF. kadangi būtina užtikrinti skurdą patyrusių žmonių dalyvavimą nustatant ir vertinant jiems įtakos turinčią politiką, siekiant didesnio skurde gyvenančių žmonių demokratinio dalyvavimo, įgalėjimo ir socialinės emancipacijos, taip pat veiksmingesnių ir teisingesnių šios politikos rezultatų;

AG. kadangi atokiausių regionų atokumas, izoliuotumas, mažumas, sudėtinga topografija ir klimatas, ekonominė priklausomybė nuo konkrečios pramonės šakos ir produktų labai riboja jų vystymąsi; kadangi nelygybė yra viena didžiausių socialinių problemų, su kuriomis susiduria atokiausi regionai, ir kadangi didelis skurdas ir nedarbas, didelis mokyklos nebaigusių asmenų skaičius ir didelis nesimokančių, nedirbančių ir mokymuose nedalyvaujančių asmenų skaičius jiems daro neproporcingai didelį poveikį; kadangi bendrasis vidaus produktas atokiausiuose regionuose yra gerokai mažesnis už ES ir valstybių narių vidurkį (60 proc. 27 ES valstybių narių vidurkio);

AH. kadangi kaimo vietovėse skurdo ciklą lemia specifiniai veiksniai, o jose gyvenančių pažeidžiamų asmenų problemos skiriasi nuo tų, su kuriomis susiduria miesto vietovėse gyvenantys pažeidžiami asmenys; kadangi įsidarbinimo galimybių, viešųjų paslaugų (įskaitant švietimą ir viešąjį transportą) ir skaitmeninio junglumo trūkumas, didelės energijos ir transporto kainos ir demografiniai pokyčiai, pvz., gyventojų skaičiaus mažėjimas, prisideda prie skurdo didėjimo kaimo vietovėse; kadangi kaimo vietovėse gyvenančios moterys yra ypač pažeidžiamos skurdo požiūriu dėl ribotų galimybių įsidarbinti, gauti paslaugas ir socialinę paramą; kadangi ES kovos su skurdu strategijoje turi būti atsižvelgiama į šiuos teritorinius ypatumus ir užtikrinamas pritaikytas politinis atsakas ir finansavimo mechanizmai, kuriais veiksmingai skatinama socialinė įtrauktis ir teritorinė sanglauda;

AI. kadangi priemonės, susijusios su kovos su skurdu strategija, turėtų būti koordinuojamos ir integruojamos įvairiais lygmenimis; kadangi svarbu sukurti patikimą valdymo mechanizmą strategijos tikslams stebėti; kadangi kovos su skurdu strategija duos rezultatų tik tuo atveju, jei jai bus skirti tinkami finansiniai ištekliai ir jeigu jos tikslai bus remiami įvairių atitinkamų ES sektorių fondų lėšomis; kadangi dabartinės daugiametės finansinės programos (DFP) nuostatos dėl skurdo ir socialinės aprėpties būsimoje DFP turėtų būti atnaujintos, taip pat turi būti numatytas ir užtikrintas tinkamas finansavimas;

AJ. kadangi skaidrūs ir išsamūs duomenų rinkimo ir ataskaitų teikimo mechanizmai ES ir valstybių narių lygmeniu yra būtini siekiant stebėti pažangą, susijusią su ESTR pagrindiniais 2030 m. tikslais, įskaitant tikslą sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičių bent 15 mln., palyginti su 2019 m.;

Skurdo panaikinimo strategija

1. reiškia susirūpinimą dėl to, kad 2024 m. 93,3 mln. žmonių ES vis dar grėsė skurdas ar socialinė atskirtis, įskaitant 20 mln. vaikų, t. y. vienam iš keturių vaikų, o 27 mln. žmonių ES patyrė didelį materialinį ir socialinį nepriteklių;

2. pabrėžia, kad skurdas yra sudėtingas reiškinys, darantis poveikį visoms gyvenimo sritims, kurio šaknys glūdi sisteminėje ir struktūrinėje neteisybėje ir kuris persipina su istorine nelygybe dėl lyties ir lytinės raiškos, rasės ir etninės priklausomybės, religijos, migracijos statuso, amžiaus, seksualinės orientacijos ir negalios;

3. pabrėžia, kad tvariausia kovos su skurdu politika yra ta, kuria pirmiausia neleidžiama skurdui atsirasti; ragina laikytis visapusiško požiūrio į prevenciją, kuriuo siekiama šalinti pagrindines skurdo ir socialinės atskirties priežastis ir spręsti daugialypius jų aspektus ir tarpusavio sąsajas, susijusius su galimybėmis gauti kokybišką darbo vietą, socialine apsauga ir minimaliomis pajamomis, viešosiomis paslaugomis, švietimu, ankstyvosios vaikystės intervencija, sveikatos priežiūra, maistu, būstu, energija ir mokesčiais; pabrėžia, kad skurdą galima įveikti tik skatinant politiką, kuria užtikrinamas politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių nedalomumas ir visuotinumas;

4. primena, kad nuo skurdo neproporcingai kenčia marginalizuotos ir pažeidžiamos visuomenės grupės, pvz., moterys, šeimos, įvairių rasių ir etninių grupių žmonės, romai ir klajokliai, benamiai, globos įstaigose gyvenantys vaikai, LGBTQIA+ asmenys, vyresnio amžiaus ir jaunesni žmonės, asmenys su negalia, dėl religijos ar tikėjimo diskriminaciją patiriantys asmenys, lėtinėmis ligomis sergantys ir nuo priklausomybių kenčiantys asmenys, neformalieji slaugytojai ir vieniši tėvai; pabrėžia, kad šiai problemai spręsti reikia tikslinių priemonių, ypatingą dėmesį skiriant tiems, kurie yra labiausiai pažeidžiami dėl itin didelio skurdo;

5. primena, kad ESTR veiksmų plane ES įsipareigojo iki 2030 m. sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių bent 15 mln., įskaitant bent 5 mln. vaikų; atkreipia dėmesį į tai, kad nepakeitus požiūrio į kovą su skurdu paradigmos ir nenumačius tinkamo finansavimo, ES ir jos valstybėms narėms savo skurdo mažinimo tikslų pasiekti nepavyks;

6. ragina Komisiją pateikti išsamią, plataus užmojo ir tinkamai finansuojamą kovos su skurdu strategiją, į kurią įeitų šios gairės ir bendrieji tikslai:

    a) pripažinti, kad skurdas yra žmogaus orumo pažeidimas, trukdantis visapusiškai įgyvendinti žmogaus teises, ir pagrindas skatinti teisėmis grindžiamą požiūrį, atitinkantį tarptautines teisines sistemas, visų pirma Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 25 straipsnį;

b) nustatyti tikslą skubiai – ne vėliau kaip 2035 m. – panaikinti skurdą, remiantis JT darnaus vystymosi tikslų ir Europos socialinių teisių ramsčio standartais, kartu taip pat parengti tarpinius pažangos rodiklius, aiškias tarpines reikšmes ir stebėsenos sistemą, kad būtų galima tinkamai koordinuoti politiką ir finansavimo poreikius;
c) laikantis subsidiarumo principo tinkamai koordinuoti Komisijos ir valstybių narių bei, kai taikytina, regionų valdžios institucijų veiksmus, kad būtų pasiektas šis tikslas;
d) kaip kompleksinio kriterijaus sektorių politikoje laikytis visapusiško, į žmogų orientuoto ir integruoto gyvenimo ciklo požiūrio į ilgalaikę kovos su skurdu politiką, derinant universaliais ir tikslines priemones, pradedamas taikyti nuo vaikystės ir toliau taikomas visais gyvenimo etapais, kad būtų panaikintas skurdas ir skatinama įtrauktis;
e) užtikrinti įtraukų, veiksmingą ir skaidrų skurdą patyrusių žmonių dalyvavimą nustatant, įgyvendinant ir vertinant jiems poveikį darančią politiką, grindžiamą metodika ir gebėjimų stiprinimu;
f) įgyvendinti pagrindinį ir horizontalų nediskriminavimo principą visoje kovos su skurdu strategijoje, kad būtų kovojama su struktūrine nelygybe ir visuomenės stigmomis, kurių šaknys glūdi diskriminacijoje ir kurios didina skurdą ir socialinę atskirtį;
g) skirti pakankamus ir nuolatinius biudžeto išteklius kovos su skurdu priemonėms per DFP ir nacionalinius biudžeto mechanizmus, siekiant paremti visapusišką kovos su skurdu strategijos įgyvendinimą ir užtikrinti ilgalaikį poveikį;

7. ragina Komisiją pripažinti struktūrines skurdo ir smurto dėl lyties sąsajas ir kovoti su smurtu dėl lyties, nes tai yra pagrindinė strategija siekiant panaikinti skurdą, ypač moterų ir vaikų, pripažįstant, kad visų rūšių smurto panaikinimas yra labai svarbus moterų gebėjimui visapusiškai dalyvauti savo bendruomenių gyvenime ir ekonomikoje, gauti išsilavinimą, darbą ir socialines paslaugas ir taip pasiekti finansinę nepriklausomybę; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares didinti viešąsias investicijas į politiką, kuria kovojama su smurtu dėl lyties; palankiai vertina tai, kad ES ratifikavo Stambulo konvenciją, ir primygtinai ragina Bulgariją, Čekiją, Vengriją, Lietuvą ir Slovakiją nedelsiant užbaigti ratifikavimo procesus; ragina Komisiją užtikrinti veiksmingą Direktyvos dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje įgyvendinimą, užtikrinant, kad skurdą ir kitų rūšių smurtą patiriančios moterys turėtų tinkamas ir besąlygiškas galimybes naudotis prieglaudomis, paramos aukoms paslaugomis, teisine pagalba ir socialine gerove, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ar migracijos statuso;

Sąžiningos darbo sąlygos ir teisingesnis pajamų bei turto paskirstymas

8. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad visiško ir kokybiško

užimtumo, tinkamos socialinės apsaugos ir paslaugų visiems, taip pat teisingo turto paskirstymo ir gerovės tikslas taptų ekonominės ir socialinės politikos principu; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti aktyvią darbo rinkos politiką, visų pirma labiausiai nuo darbo nutolusių asmenų atžvilgiu; pabrėžia, kad veiksminga aktyvi darbo rinkos politika turėtų apimti ne tik galimybes įsidarbinti, bet ir paslaugas, suteikiančias galimybę žmonėms likti darbo rinkoje;

9. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti politiką, kuria siekiama apsaugoti ir skatinti darbuotojų teises, kokybiškas darbo vietas, stabilius darbo santykius ir apsaugą nuo nepagrįsto atleidimo iš darbo, teisingą darbo užmokestį, įskaitant vienodą užmokestį už vienodą darbą ir vienodą moterų ir vyrų darbo užmokestį, mokymąsi visą gyvenimą, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, sveikatą ir saugą darbo vietoje, nediskriminavimą ir galimybes naudotis tinkama socialine apsauga; šiuo atžvilgiu palankiai vertina tai, kad buvo paskelbtos Kokybiškų darbo vietų kūrimo gairės, kuriomis siekiama užtikrinti teisingą pertvarką visiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, visų pirma didinant kolektyvinių derybų aprėptį; pabrėžia, kad šios gairės suteikia galimybę nustatyti asmens teisę į mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą; pabrėžia, kad vienas iš dvylikos darbuotojų visoje ES vis dar patiria skurdą; atsižvelgdamas į tai, atkakliai teigia, kad ES neturėtų būti dirbančiųjų skurdo, ir primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares rimtai spręsti šią problemą šalinant struktūrines kliūtis, nesusijusias su darbo vietų kokybe, įskaitant galimybes naudotis vaikų priežiūros paslaugomis ir paramą joms, gerinant kvalifikacijų pripažinimą ir sprendžiant poreikiams pritaikyto profesinio orientavimo ir mokymo paramos trūkumo problemą; pabrėžia, kad Direktyvos (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio perkėlimas į nacionalinę teisę bus labai svarbus siekiant užkirsti kelią darbuotojų skurdo rizikai ir su ja kovoti, kartu stiprinant paskatas dirbti;

10. pabrėžia, kad reikia stiprinti demokratinį dalyvavimą darbe kaip kovos su dirbančiųjų skurdu priemonę, suteikiant teisę jungtis į organizacijas ir imtis kolektyvinių veiksmų bei stiprinti kolektyvines derybas, užtikrinant profesinių sąjungų teises, t. y. laisvę steigti profesines sąjungas ir į jas stoti, gerinant profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir sudarant sąžiningas darbo sąlygas, įskaitant darbo laiką, taip pat pritaikant darbo sąlygas prie žmonių poreikių;

11. pabrėžia, kad reikia stiprinti valstybių užimtumo tarnybas, viešąsias užimtumo paslaugas, mokymosi būdus ir paramos darbo paieškai sistemas, skirtas skurdą patiriantiems žmonėms ir pažeidžiamoms grupėms, visų pirma ilgalaikiams bedarbiams ir žemos kvalifikacijos asmenims; pabrėžia individualaus orientavimo, neformalių įgūdžių pripažinimo ir mokymo susiejimo su kokybiško darbo galimybėmis svarbą; ragina valstybes nares užtikrinti nacionalinių neformalaus ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimo sistemų vystymą ir plėtrą, kad būtų galima pripažinti praktinę patirtį tokiuose

sektoriuose kaip statyba, žemės ūkis, sveikatos priežiūra ir socialinė globa, apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektorius, gamyba, amatai, logistika bei informacinės ir ryšių technologijos, remiantis 2012 m. gruodžio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl neformalaus ir savaiminio mokymosi rezultatų patvirtinimo[57];

12. pabrėžia, kad svarbu remti moterų verslumo ir savarankiško darbo galimybes, ypač kaimo, salų ir kitose geografiškai atokiose vietovėse, nes tai yra geresnės ekonominės įtraukties ir lyčių lygybės užtikrinimo, kovos su skurdu, vietos užimtumo kūrimo ir įtraukaus ekonominio vystymosi skatinimo priemonė; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tikslinę paramą verslininkėms gerinant prieigą prie finansavimo, verslo mokymo, skaitmeninių priemonių ir rinkų; ragina Komisiją parengti politiką, kuria būtų sudaromos palankesnės sąlygos moterims gauti kokybišką darbą ir vykdyti su verslu susijusią veiklą, skatinant įmones samdyti ir skatinti moteris, ypač vienišas motinas, ir sudaryti lanksčias darbo sąlygas;

13. pabrėžia, kad segregacija, susijusi su vaikų su negalia galimybėmis gauti bendrąjį išsilavinimą, lemia socialinę atskirtį ir išlieka problema visoje ES; ragina pagal kovos su skurdu strategiją užtikrinti švietimo prieinamumą vaikams su negalia tiek fizinės infrastruktūros, tiek švietimo išteklių požiūriu, kad visiems mokiniams būtų užtikrintos lygios galimybės; pabrėžia prieinamų pagalbinių technologijų ir dirbtinio intelekto (DI) potencialą siekiant sustiprinti mokinių su negalia įtraukųjį mokymą, teikiant individualizuotą pagalbą, adaptyvias priemones ir užtikrinant geresnę komunikaciją; ragina valstybes nares investuoti į šias technologijas ir užtikrinti, kad mokytojai būtų mokomi veiksmingai jas integruoti; taip pat ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tvirtas apsaugos priemones, kad romų vaikams nebūtų klaidingai diagnozuojama intelekto negalia ar specialieji ugdymo poreikiai, nes tai lemia segregaciją švietimo srityje; pabrėžia nediskriminacinės vertinimo praktikos ir įtraukiojo švietimo politikos, kuria užtikrinamos visų vaikų teisės ir orumas, svarbą;

14. rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms atsižvelgti į 2023 m. JT specialiojo pranešėjo ypač didelio skurdo ir žmogaus teisių klausimais ataskaitoje išdėstytą požiūrį į kovą su skurdu užtikrinant veiksmingas galimybes įsidarbinti ir siekiant visiško užimtumo bei kokybiškų darbo vietų tikslo, t. y. sukuriant arba stiprinant konkrečias priemones, kuriomis visų pirma siekiama kovoti su nedarbu ir nepakankamu užimtumu, teikiant individualizuotą paramą ir didinant labiausiai nuo darbo rinkos nutolusių asmenų, ypač priklausančių nepalankioje padėtyje esančioms ir pažeidžiamoms grupėms, pvz., romų ir asmenų su negalia, įsidarbinimo galimybes; mano, kad šiomis priemonėmis turėtų būti atsižvelgiama ir į privačiojo, ir į viešojo sektorių vaidmenį ir valstybių narių socialinę

---

57 OL C 398, 2012 12 22, p. 1.

atsakomybę;

15. mano, kad socialinė ekonomika yra esminė ES socialinės rinkos ekonomikos sudedamoji dalis ir Europos socialinių teisių ramsčio bei jo tikslų įgyvendinimo varomoji jėga, dažnai užtikrinanti užimtumą pažeidžiamoms ir atskirtoms grupėms; ragina kovos su skurdu strategija stiprinti socialinę ekonomiką laikantis ES socialinės ekonomikos veiksmų plano ir Lježo socialinės ekonomikos Europos Sąjungoje veiksmų gairių; pakartoja savo raginimą Komisijai išnagrinėti novatoriškus finansavimo mechanizmus, pvz., socialinio poveikio obligacijas, siekiant finansuoti projektus, kuriais remiamas socialinės ekonomikos vystymasis ES[58];

16. ragina Komisiją ir valstybes nares, atsižvelgiant į pragyvenimo išlaidų krizę, užtikrinti prieigą prie įperkamų pagrindinių prekių ir paslaugų, pvz., maisto, energijos, vandens, būsto, transporto ir ryšių;

Galimybės naudotis kokybiškomis viešosiomis paslaugomis, socialinės apsaugos ir paramos priemonėmis

17. ragina Komisiją ir valstybes nares kovoti su skurdu skatinant viešąją politiką, kuria užtikrinamas politinių, ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių nedalomumas ir visuotinumas; primygtinai tvirtina, kad svarbu laikytis daugiadalykio požiūrio ir kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi, visų pirma skatinant galimybes gauti būstą, naudotis viešosiomis erdvėmis ir paslaugomis, sveikatos priežiūra, skatinant gerovę ir gyvenimo kokybę; ragina valstybes nares parengti metodiką, pagal kurią būtų vertinamos struktūrinės ar sisteminės kliūtys, trukdančios įveikti skurdą ir socialinę atskirtį bei visapusiškai dalyvauti visuomenės gyvenime, nepriklausomai nuo to, ar šias kliūtis lemia jų teisinės sistemos ir viešoji politika, ar įgyvendinimas teritoriniu lygmeniu;

18. ragina į ES kovos su skurdu strategiją įtraukti kokybinius rodiklius, kad būtų geriau atspindėti daugialypiai skurdo aspektai;

19. ragina Komisiją ir valstybes nares gerokai padidinti viešąsias investicijas į politiką, kuria užtikrinamos socialinės teisės, suteikiant visuotinę prieigą prie kokybiškų viešųjų paslaugų ir visuotinės ekonominės ir socialinės svarbos prekių ir paslaugų, pvz., deramo būsto, maisto, vandens, sanitarijos, energijos, transporto, ryšių, kultūrinės ir laisvalaikio veiklos; pabrėžia, kad galimybė maitintis sveikai ir už prieinamą kainą yra esminis poreikis, visų pirma asmenims ir šeimoms, kurie patiria ypač didelį skurdą, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, kurie gyvena vieni, ir marginalizuotoms bendruomenėms; pabrėžia tokių investicijų indėlį siekiant nutraukti iš kartos į kartą išliekančio skurdo ciklą ir sudaryti sąlygas socialinei ir užimtumo įtraukčiai, visų pirma tokiose srityse kaip švietimas, įskaitant ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, sveikatos priežiūra,

---

58 2022 m. liepos 6 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl ES socialinės ekonomikos veiksmų plano (OL C 47, 2023 2 7, p. 171).

įskaitant psichikos sveikatos priežiūrą, ir socialinė apsauga;

20. ragina Komisiją remti valstybes nares skatinant būsto politiką, kuria būtų užtikrinama visuotinė galimybė gauti deramą ir įperkamą būstą, laikantis JT darnaus vystymosi tikslų ir Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos, visų pirma jos 25 straipsnio, ir kuri apimtų konkrečius kovos su benamyste veiksmus; ragina Komisiją užtikrinti, kad Europos įperkamo būsto planas atitiktų visų ES šalių būsto poreikius, kartu laikantis subsidiarumo principo, ypatingą dėmesį skiriant skurdą patiriantiems asmenims, pažeidžiamiems vaikams, jaunimui ir marginalizuotoms bendruomenėms; pabrėžia esminį įperkamo ir prieinamo būsto vaidmenį remiant deinstitucionalizavimą ir užkertant kelią apgyvendinimui specialioje įstaigoje dėl skurdo, netinkamo būsto ar paramos trūkumo[59]; ragina šiame plane numatyti tvirtą ES finansavimą viešųjų ir socialinių būstų fondo plėtrai ir renovacijai; ragina persvarstyti valstybės pagalbos taisykles, kad valstybės narės galėtų daugiau investuoti į viešąjį ir socialinį būstą, priemones, kuriomis remiamos ne pelno sektoriaus ir socialinės ekonomikos socialinio ir kooperatinio būsto programos, ir priemones, kuriomis siekiama apsaugoti nuomininkus, užtikrinti būsto stabilumą, užkirsti kelią iškeldinimui be pagrindo ir kovoti su spekuliacine praktika;

21. primygtinai ragina Komisiją, laikantis subsidiarumo principo, remti valstybes nares įgyvendinant ir plečiant programas ir priemones, pvz., iniciatyvą „Svarbiausia – būstas“, siekiant kovoti su benamyste ir užkirsti jai kelią, ypatingą dėmesį skiriant vaikų benamystei, pripažįstant, kad benamystė yra viena iš sunkiausių ir labiausiai matomų skurdo ir socialinės atskirties formų; primygtinai ragina Komisiją pateikti tvirtą veiksmų planą su konkrečiais tikslais, siekiant iki 2030 m. panaikinti benamystę visoje ES, į kurį turi būti įtrauktos konkrečios priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią benamystei apskritai ir, konkrečiai, vaikų bei šeimų benamystei, benamystei dėl prarastos darbo vietos ir nesaugių darbo sąlygų, taip pat kovoti su moterų benamyste, kurią dažnai sukelia smurtas šeimoje ir smurtas namuose, ir priemonės, kuriomis siekiama pagerinti būsto prieinamumą asmenims su negalia ir vyresnio amžiaus žmonėms;

22. ragina valstybes nares steigti ir remti benamiams skirtus paramos centrus, kuriuose būtų teikiama benamių poreikiams pritaikyta pagrindinė ir specializuota medicininė priežiūra, įskaitant fizinės ir psichikos sveikatos paslaugas, kurią papildytų švietimo programos, kuriomis siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimui narkotikais, įskaitant konsultavimą, ir įgūdžių ugdymo iniciatyvos, kuriomis remiama reintegracija į visuomenę; ragina Komisiją teikti gaires ir sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis geriausia

---

59 EUROFOUND, *Paths towards independent living and social inclusion in Europe* („Savarankiško gyvenimo ir socialinės įtraukties užtikrinimo Europoje būdai“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2024.

praktika, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir humaniškas šių centrų veikimas;

23. ragina Komisiją ir valstybes nares priimti veiksmingas priemones ir politiką, skirtas vienodo užmokesčio už vienodą darbą principui įgyvendinti, ir kovoti su nelygybe ir diskriminacija darbe, ypač dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, negalios, amžiaus, socialinės ir ekonominės padėties, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės ar migracijos statuso; pabrėžia, kad svarbu greitai įgyvendinti Direktyvą (ES) 2023/970 dėl vienodo darbo užmokesčio už vienodą darbą ir rengti informacines kampanijas ir mokymus apie sąmoningą ir nesąmoningą šališkumą, siekiant užkirsti kelią tokiai nelygybei ir diskriminacijai;

24. ragina dėti daugiau pastangų siekiant panaikinti lyčių užimtumo skirtumą bei vyrų ir moterų pensijų skirtumą ir padidinti investicijas į viešąsias paslaugas ir socialinę infrastruktūrą; primygtinai ragina Komisiją skatinti valstybes nares parengti tikslinius veiksmus siekiant užtikrinti tinkamą pensijų lygį;

25. ragina valstybes nares parengti politiką, kuria būtų stiprinamos motinystės, tėvystės ir tėvų bei kitų prižiūrinčiųjų asmenų teisės, skatinant darbo ir šeimos gyvenimo derinimą ir remiant moterų grįžimą į darbą po nėštumo ir motinystės atostogų, taip pat užtikrinant tinkamas sąlygas maitinimui krūtimi darbo vietoje; ragina valstybes nares nustatyti ir skatinti prieinamas ir tinkamai kompensuojamas tėvystės atostogų priemones, kad tėvai galėtų užmegzti tvirtus ryšius su vaikais, vienodai dalytis priežiūros pareigomis ir pasiimti būtiną laisvą laiką, kad būtų remiamas ankstyvasis vaiko vystymasis ir šeimos gerovė;

26. pabrėžia neproporcingai didelį neapmokamos slaugos poveikį moterims ir jų ekonominiam saugumui; ragina valstybes nares stiprinti savo viešąsias nacionalines ir regionines priežiūros sistemas, kad visiems asmenims, tiek vyresnio amžiaus, tiek jaunesniems, nepriklausomai nuo jų kilmės, būtų užtikrintos profesionalios priežiūros paslaugos, garantuojančios geras slaugos specialistų darbo sąlygas; pabrėžia, kad priežiūra namuose yra labai svarbi siekiant užtikrinti kokybišką, į asmenį orientuotą žmonių, kuriems reikia pagalbos, įskaitant vyresnio amžiaus žmones, priežiūrą, taip pat kokybišką vaikų priežiūrą; ragina valstybes nares išnagrinėti galimybę taikyti praktiką ir priemones, kuriomis būtų teikiama pagalba neformaliesiems slaugytojams, ypač tiems, kurie prižiūri asmenis iš mažas pajamas gaunančių namų ūkių, kurie, atlikus profesionalų vertinimą, laikomi negalinčiais gyventi savarankiškai, kaip priemonę remti orumą užtikrinančią bendruomeninę globą;

27. ragina valstybes nares kurti politikos priemones ir suteikti galimybę gauti paramą į darbo rinką siekiantiems grįžti darbuotojams, ypač moterims, kurie keletą metų nedirbo dėl šeiminių pareigų;

28. primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti visuotinę prieigą prie įperkamos ir kokybiškos viešosios sveikatos priežiūros visiems, įskaitant prenatalinę, motinų, naujagimių ir vaikų sveikatos priežiūrą, be kita ko, pirminę prevenciją, skiepijimo programas ir pirminę sveikatos priežiūrą, galimybę gauti diagnostikos, gydymo ir reabilitacijos paslaugas, taip pat galimybę naudotis įvairiais medicininiais ir terapiniais specializuotais gydymo būdais, visoms moterims užtikrinant teisę į lytinę ir reprodukcinę sveikatos priežiūrą, papildomai prie tikslinių priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti ankstyvą asmenų, kuriems kyla sveikatos ir vystymosi problemų rizika, nustatymą ir atitinkamą intervenciją, taip pat gerinti tikslines intervencijos ankstyvoje vaikystėje paslaugas, kuriomis siekiama skatinti vaikų vystymąsi, gerovę ir socialinę įtrauktį;

29. pripažįsta, kad menstruacinių priemonių nepriteklius yra struktūrinė skurdo ir lyčių nelygybės ES forma ir kad jis daro poveikį maždaug 10 proc. menstruacijas turinčių gyventojų; pabrėžia, kad jis daro neproporcingai didelį poveikį mažas pajamas gaunančioms moterims ir mergaitėms, pabėgėliams, prieglobsčio prašytojams, jaunimui, benamiams, asmenims su negalia ir kitiems pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims; pabrėžia, kad menstruacinių priemonių nepriteklius labai riboja dalyvavimą socialiniame, švietimo ir profesiniame gyvenime; ragina Komisiją parengti išsamų veiksmų planą, kuris būtų ES kovos su skurdu strategijos dalis, užtikrinant nemokamą arba įperkamą prieigą prie menstruacinių priemonių, informacijos ir tinkamų sanitarinių patalpų, ypač viešose vietose, pvz., švietimo įstaigose, darbo vietose, viešuosiuose pastatuose ir priėmimo centruose;

30. ragina valstybes nares stiprinti viešąsias, visuotines ir solidarumu grindžiamas socialinės apsaugos sistemas, kad būtų užtikrinta visapusiška ir veiksminga visų asmenų socialinė apsauga, įskaitant darbuotojus, savarankiškai dirbančius asmenis ir pensininkus, taip pat užkirstas kelias skurdui bei dirbančiųjų skurdui ir šalinamos pagrindinės jo priežastys, vadovaujantis 2019 m. Tarybos rekomendacija dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių; primygtinai tvirtina, kad svarbu spręsti problemas, kurių kyla mažų garantijų ar nestandartinį darbą dirbantiems asmenims, visų pirma jaunuoliams, kurie patiria diskriminaciją dėl amžiaus ir dėl nepakankamai ilgai mokėtų įmokų, kad galėtų gauti socialinės apsaugos išmokas, įskaitant menininkus ir kultūros bei kūrybos sektorių darbuotojus; ragina valstybes nares spręsti vyresnio amžiaus žmonių skurdo problemą taikant konkrečias priemones, ypatingą dėmesį skiriant moterims, kurioms ši problema yra neproporcingai aktuali; ragina valstybes nares savo pensijų sistemose tinkamai atsižvelgti į laikotarpius, kai nebuvo dirbama dėl vaiko priežiūros atostogų;

31. pabrėžia, kad Kovos su skurdu strategijoje turėtų būti sprendžiamas neformalios ekonomikos klausimas, nes ji tebėra plačiai paplitusi

visoje ES, o tai lemia darbo vietas, kuriose nėra užtikrinamos teisės, tinkamas darbo užmokestis, socialinė apsauga ar profesinės saugos ir sveikatos standartai; ragina valstybes nares kurti formalios ir neformalios ekonomikos integravimo būdus, pavyzdžiui, nustatant supaprastintas registravimo procedūras sezoniniams, fizinį darbą dirbantiems ir namų ūkio darbuotojams;

32. ragina valstybes nares spręsti jaunimo skurdo ir socialinės bei ekonominės nelygybės problemas, pripažįstant, kad jaunimą neproporcingai veikia nedarbas, mažų garantijų darbas, būsto atskirtis ir socialinis pažeidžiamumas; pabrėžia, kad pernelyg daug jaunimo dirba sektoriuose, kuriems būdingas darbas ne visą darbo laiką, sezoninis, mažų garantijų ir nedeklaruojamas darbas, ir kad keliose valstybėse narėse nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo dalis tebėra didelė ir daugiau nei du kartus didesnė už bendrą ES nedarbo lygį; pabrėžia, kad reikia stiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvą, kaip pagrindinę jaunimo įtraukties į darbo rinką skatinimo priemonę, taip pat reikia pasinaudoti strategija siekiant užtikrinti didesnę šios priemonės ir Europos vaiko garantijų sistemos sinergiją ir priimti tikslines priemones, kuriomis būtų skatinami jaunimui skirti įperkamo būsto sprendimai pagal būsimą įperkamo būsto planą, ir stiprinti specialiai jaunimui skirtą psichikos sveikatos paramą ir socialinės įtraukties paslaugas; ragina labiau remti jaunuolius, paliekančius alternatyvios globos struktūras, kad būtų užtikrintas stabilus ir orus jų kelias į pilnametystę, visų pirma suteikiant daugiau galimybių mokytis ir įsidarbinti arba remiant universitetinį ar profesinį švietimą ir mokymą, kad šiuo kritiniu laikotarpiu būtų sumažinta skurdo, socialinės atskirties ir benamystės rizika;

33. ragina Komisiją ir valstybes nares atsižvelgti į nematomus skurdo reiškinius, kovoti su skurde gyvenančių žmonių stigmatizacija ir tuo, kad nesinaudojama esamomis socialinėmis išmokomis;

34. pabrėžia, kad svarbu imtis priemonių administracinėms kliūtims, dėl kurių pažeidžiamos grupės, įskaitant romus, negali naudotis esminėmis paslaugomis ir socialine apsauga, pašalinti, nes šios kliūtys įtvirtina ir gilina skurdą ir atskirtį; pabrėžia, kad nacionaliniai identifikaciniai numeriai galėtų padėti užtikrinti vienodas galimybes naudotis esminėmis paslaugomis, kartu išlaikant administracinį aiškumą ir atskaitomybę;

35. ragina Komisiją ir valstybes nares peržiūrėti atitinkamus teisės aktus, kad būtų aiškiai uždrausta diskriminacija dėl socialinės ir ekonominės padėties, pripažįstant jos sąsają su kitomis diskriminacijos formomis; pabrėžia, kad norint užtikrinti skurdą ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų vykdytinas teises ir jų apsaugą, būtinas aiškus teisinis pagrindas; be to, ragina Tarybą priimti savo poziciją dėl horizontaliosios kovos su diskriminacija direktyvos, kad būtų pradėtos tarpinstitucinės derybos;

36. ragina Komisiją peržiūrėti politiką ir priemones, dėl kurių itin didelį skurdą patiriantys žmonės atsiduria nepalankioje padėtyje, ir sankcijas paramą teikiantiems asmenims; pabrėžia, kad tokios priemonės dažnai pažeidžia orumą, didina atskirtį ir nepadeda siekti ilgalaikių socialinės įtraukties tikslų;

37. primygtinai ragina valstybes nares išnagrinėti galimybes taikyti ir įgyvendinti proaktyvius mechanizmus siekiant užtikrinti, kad visi asmenys, turintys teisę gauti socialines išmokas, ypač priklausantys grupėms, kurioms skiriama socialinė parama, būtų veiksmingai informuojami apie jas ir jiems būtų suteikta galimybė jomis naudotis, taip sumažinant nepasinaudojimo atvejų skaičių, be kita ko, mažinant administracinę naštą, susijusią su prašymais skirti išmokas, užtikrinant didesnį skaidrumą ir užtikrinant, kad darbuotojai būtų mokomi užmegzti ryšius su skurstančiais asmenimis ir jiems padėti, siekiant didinti pasitikėjimą atitinkamomis institucijomis;

38. apgailestauja, kad 2021–2030 m. romų strateginiame plane numatytas tikslas bent perpus sumažinti romų bendruomenių skurdo gylį, palyginti su visais gyventojais, vis dar toli gražu nepasiektas; pabrėžia, kad ES kovos su skurdu strategijoje turėtų būti bendras tikslas – skatinti pagrindines teises, mažinti nelygybę ir spręsti struktūrinės diskriminacijos problemas įgyvendinant ES romų strateginį planą ir Europos vaiko garantijų sistemą; pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad šios iniciatyvos būtų įgyvendinamos sąveikiai, ypač sprendžiant vaikų skurdo problemą ir nutraukiant romų šeimų ir keliautojų bendruomenių iš kartos į kartą perduodamų nepalankių sąlygų ciklą;

39. pabrėžia, kad didėja skaitmeninis atotrūkis, kuris dėl ribotos prieigos prie informacijos gali pagilinti skurdą, ir tai, kad reikia imtis priemonių, kuriomis būtų šalinama mažas pajamas gaunančių ir marginalizuotų grupių, įskaitant vyresnio amžiaus žmones, skaitmeninė atskirtis; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti pažeidžiamų grupių skaitmeninę įtrauktį taikant priemones ir paramos programas, kuriomis būtų užtikrinta jų prieiga prie skaitmeninių technologijų, infrastruktūros ir prisijungimo galimybių, taip pat pagrindinių skaitmeninių įgūdžių mokymas; rekomenduoja įtraukti aiškius skaitmeninės įtraukties, ypač vaikų, stebėsenos rodiklius, kartu toliau apsaugant jų ir paauglių veiklą internete;

40. mano, kad ES skaitmeninio dešimtmečio politikos programoje nustatytas tikslas visiškai skaitmenizuoti pagrindines viešąsias paslaugas gali padidinti nelygybę, ypač tarp miesto ir kaimo vietovių, skirtingo amžiaus grupių ir socialinių bei ekonominių grupių, nes atsisakoma individualizuotos paramos; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad reikia užtikrinti pusiausvyrą tarp viešųjų paslaugų ir administravimo skaitmeninimo proceso ir pažeidžiamų grupių poreikių; ragina Komisiją ir valstybes nares spręsti šį klausimą atsižvelgiant į kovos su skurdu strategiją ir nacionalinius veiksmų planus, užtikrinant būtinus išteklius, asmeninę paramą ir tinkamą

pagrindinių viešojo administravimo tarnybų darbuotojų mokymą, kad būtų užtikrintos vienodos galimybės naudotis viešosiomis paslaugomis ir užkirstas kelias skaitmeninės atskirties didėjimui;

41. primena, kad vis didesnis dirbtinio intelekto (DI) sistemų naudojimas teikiant pagrindines viešąsias paslaugas gali kelti didelį pavojų, kad sustiprės esamos diskriminacijos formos, ypač skurstančių žmonių atžvilgiu; atsižvelgdamas į tai, primygtinai ragina Komisiją skatinti integruotosios etikos DI sistemas ir užtikrinti horizontaliojo nediskriminavimo principo taikymą visuose ES reglamentuojamuosiuose aktuose, susijusiuose su dirbtiniu intelektu;

42. pabrėžia, kad skurdas ir psichikos sveikata yra glaudžiai susiję ir gali daryti vienas kitam neigiamą poveikį; rekomenduoja valstybėms narėms stiprinti paramą asmenims, įskaitant pažeidžiamoje padėtyje esančias šeimas ir vaikus, teikiant psichikos sveikatos ir psichosocialinės paramos paslaugas, ir užtikrinti, kad būtų skirta pakankamai išteklių ir tinkamai parengtų specialistų, kad šios paslaugos būtų teikiamos veiksmingai;

43. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti teisę visiems naudotis kultūra, ją kurti ir joje dalyvauti, taip pat svarbu panaikinti ekonominę, socialinę ir teritorinę diskriminaciją, kiek tai susiję su galimybėmis naudotis kultūra;

44. pabrėžia, kad žmonės, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, patiria neproporcingai didelį klimato kaitos poveikį; pakartoja, kad dvejopa žalioji ir skaitmeninė pertvarka turi būti socialiai teisinga ir įtrauki; ragina į ES kovos su skurdu strategiją įtraukti tinkamas ir tikslines priemones, kuriomis būtų stiprinamos ir papildomos teisingos pertvarkos pastangos, užtikrinant visapusišką požiūrį į socialinės ir ekonominės nelygybės naikinimą; primygtinai ragina Komisiją 2028–2034 m. daugiametėje finansinėje programoje (DFP) skirti pakankamą finansavimą investicijoms, kuriomis remiami žmonės šių pertvarkų metu, ypatingą dėmesį skiriant mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams;

45. pabrėžia, kad žmonės, gyvenantys kaimo vietovėse, atokiose bendruomenėse ir vietovėse, kuriose viešųjų paslaugų tinklas retas, yra labiau pažeidžiami skurdo ir socialinės atskirties požiūriu dėl nepakankamų užimtumo galimybių, viešųjų paslaugų (įskaitant švietimą ir viešąjį transportą), skaitmeninio junglumo ir aukštų energijos ir transporto kainų; ragina kovos su skurdu strategijoje atsižvelgti į konkrečius šiose vietovėse gyvenančių žmonių poreikius;

Strategija, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas vaikų skurdui

46. apgailestauja dėl to, kad vaikų, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičius padidėjo; ragina Komisiją užtikrinti, kad kovos su skurdu strategija būtų aktyviai kovojama su vaikų skurdu taikant gyvenimo ciklo požiūrį, atsižvelgiant į tai, kad pirmieji vaikų gyvenimo metai yra labai svarbūs jų fiziniam, protiniam,

kognityviniam, socialiniam ir emociniam vystymuisi ir jų gyvenimo pilnatvei, siekiant nutraukti iš kartos į kartą perduodamo skurdo ciklą;

47. primena Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen 2019 m. įsipareigojimą užtikrinti, kad kiekvienas vaikas Europoje, kuriam gresia skurdas ar socialinė atskirtis, galėtų naudotis pagrindinėmis teisėmis, pvz., sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugomis, ir paskesnę 2021 m. priimtą Tarybos rekomendaciją, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema; pabrėžia, kad Europos vaiko garantijų sistemos tikslų neįmanoma pasiekti be plataus užmojo specialaus biudžeto tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmeniu; atsižvelgdamas į tai, pakartoja savo raginimą skirti didelį specialų bent 20 mlrd. EUR biudžetą Europos vaiko garantijų sistemai; pabrėžia, kad šį specialų biudžetą būtina neatidėliojant skirti kitoje daugiametėje finansinėje programoje, kad būtų galima reaguoti į didėjančią vaikų skurdo ir socialinės atskirties problemą;

48. ragina Komisiją remti valstybes nares stiprinant ir nedelsiant visapusiškai įgyvendinant Europos vaiko garantijų sistemą, kad būtų užtikrinta galimybė naudotis veiksmingomis ir nemokamomis sveikatos priežiūros paslaugomis, švietimu, ikimokykliniu ugdymu ir priežiūra, taip pat veiksminga galimybė gauti tinkamą būstą ir sveiką mitybą visiems vaikams, kuriems reikia pagalbos; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia, kad svarbu užtikrinti veiksmingą ir visuotinę prieigą prie įperkamo maitinimo mokyklose; pabrėžia esminį Europos vaiko garantijų sistemos vaidmenį kovojant su vaikų skurdu ir socialine atskirtimi ir rekomenduoja tinkamai koordinuoti ir susieti šią priemonę ir kovos su skurdu strategiją; pabrėžia, jog svarbu, kad valstybės narės ją visapusiškai ir laiku įgyvendintų; ragina Komisiją ir valstybes nares skirti visus išteklius, įskaitant ESF+ ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, ir visapusiškai jais naudotis, kad būtų galima veiksmingai įgyvendinti Europos vaiko garantijų sistemą, kartu taip pat užtikrinant didesnes lėšas įtraukčiai švietimo srityje skatinti;

49. palankiai vertina tai, kad neseniai buvo atnaujinta Europos vaiko garantijų sistemos stebėsenos sistema[60] ir į ją įtraukti nauji rodikliai, kuriais siekiama pagerinti šios priemonės įgyvendinimo valstybėse narėse pažangos stebėsenos veiksmingumą; pabrėžia svarbų duomenų rinkimo ir stebėsenos sistemų vaidmenį siekiant suprasti pažeidžiamų vaikų patiriamas kliūtis ir sudaryti sąlygas specialiai pritaikytoms intervencijoms ir išteklių paskirstymui; ragina Socialinės apsaugos komitetą tęsti darbą siekiant patobulinti

60 Socialinės apsaugos komitetas, „Update of the monitoring framework for the European Child Guarantee (Autumn 2025)“ (Atnaujinta Europos vaiko garantijų sistemos stebėsenos sistema (2025 m. ruduo)), 2026 m. vasario 4 d., https://webgate.ec.europa.eu/circabc-ewpp/ui/group/bab664d7-1188-47b2-9fa6-869902320ba2/library/d7064b47-8a07-47b6-8d9f-0dc08849f2b7/details.

stebėsenos sistemą, kad ji išliktų aktuali ir kad būtų pašalintos likusios duomenų spragos, o valstybes nares – naudoti šią bendrą stebėsenos sistemą, ją pritaikius prie savo konkrečių su vaikų skurdu susijusių aplinkybių;

50. pabrėžia popamokinės priežiūros ir kovos su mokyklos nebaigimu svarbą; mano, kad kovos su skurdu strategija suteikia galimybę skatinti ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugų kokybės gerinimą pasitelkiant tinkamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, darbuotojų mokymą, patobulintas ankstyvojo perspėjimo sistemas ir priemones, skirtas pedagoginės kokybės. pvz., raštingumo ir gebėjimo skaičiuoti, vertinimui ir nuolatiniam tobulinimui, siekiant užtikrinti bendrą vaikų vystymąsi; pabrėžia, kad svarbu panaikinti nuolatines funkcinio raštingumo ir gebėjimo skaičiuoti spragas, taikant tikslines intervencines priemones formaliojo ir neformaliojo švietimo aplinkoje, kad būtų sumažintos didelės kliūtys, trukdančios įveikti skurdą;

51. ragina Komisiją užtikrinti, kad Europos vaiko garantijų sistemai, įgyvendinamai per ESF+, būtų skirtas didelis specialus biudžetas, kad būtų galima reaguoti į didėjančius vaikų skurdo ir socialinės atskirties iššūkius, ir ragina valstybes nares bent 5 proc. ESF+ lėšų skirti konkretiems projektams ir struktūrinėms investicijoms, kuriais kovojama su vaikų skurdu, ir bent 10 proc. lėšų skirti valstybėms narėms, kuriose vaikų skurdo ir socialinės atskirties lygis viršija ES vidurkį; pabrėžia, kad ši investicija į naująją kartą ne tik užtikrins vaikų gerovę, bet ir yra patikima investicija, padėsianti išvengti būsimų socialinių išlaidų[61]; pabrėžia, kad šios lėšos turėtų būti naudojamos skaidriai ir kad jas planuojant, įgyvendinant ir vertinant turėtų dalyvauti socialinės organizacijos;

52. pakartoja savo raginimą Komisijai atidžiai stebėti Europos vaiko garantijų sistemos įgyvendinimą visose valstybėse narėse, kaip Europos semestro ir konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų dalį; mano, kad konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose turėtų atsispindėti valstybių narių biudžeto atitiktis minimaliam reikalaujamam lėšų skyrimui kovai su vaikų skurdu, nustatytam ESF+ reglamente;

53. ragina valstybes nares užtikrinti visiems prieinamą kokybišką vaikų priežiūrą, kad būtų remiamas ikimokyklinis vaikų ugdymas ir priežiūra, nes tai yra labai svarbūs veiksniai, padedantys nutraukti skurdo ciklą ir padidinti tėvų dalyvavimą darbo rinkoje, pripažįstant, kad globos pareigos neproporcingai tenka moterims;

54. ragina valstybes nares užtikrinti į vaikus orientuotą socialinės apsaugos sistemų kryptį ir jas stiprinti teikiant konkrečias lengvatas vaikams, kuriems reikia pagalbos, kad būtų paremtas jų vystymasis ir

---

61 Europos Komisija, „Atnaujinta Europos vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo stebėsenos ES sistema“, 2025 m. birželio 2 d.

gerovė, pvz., išmokas vaikams, maitinimą mokykloje ir išlaidų mažinimo programas, skirtas kultūrinei, sporto, laisvalaikio ir popamokinei veiklai;

55. pabrėžia, kad skurdo ir socialinės atskirties paveiktiems vaikams kyla sunkumų įvairiose jų raidos srityse; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu svarbu laikytis daugiasektorinio požiūrio, pagal kurį visi susiję suinteresuotieji subjektai bendradarbiauja, kad parengtų integruotą strategiją, kuria siekiama nustatyti sunkumus ir kovoti su nelygybe vaikystėje, teikiant vaikų apsaugą ir paramos šeimai paslaugas; pabrėžia, kad kai kuriems skurdo paveiktiems vaikams ir jų šeimoms gali prireikti specialios pagalbos, pvz., kalbos terapeutų, oftalmologų, psichologų, ergoterapeutų ir mitybos specialistų; ragina kovos su skurdu strategijoje aktyviai skatinti švietimo, sveikatos priežiūros ir socialinių tarnybų partnerystę, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos gauti priežiūros paslaugas ir perduoti informaciją tarp tarnybų, siekiant pagerinti integruotus paramos ir koordinavimo mechanizmus, skirtus vaikams, kuriems reikia pagalbos;

56. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti visų vaikų teisę į šeimos gyvenimą, t. y. kad skurdas, būsto nestabilumas arba galimybės naudotis tinkamomis viešosiomis paslaugomis nebuvimas niekada nebūtų vienintelis pagrindas vaikų apgyvendinimu institucinės globos įstaigose; rekomenduoja valstybėms narėms parengti nacionalines prevencijos strategijas ir proaktyvią socialinę politiką, kad būtų užkertamas kelias vaikų paėmimui iš šeimos aplinkos; ragina valstybes nares užtikrinti, kad vaikai ir jaunuoliai būtų apgyvendinami specialiose įstaigose tik kraštutiniu atveju, ir investuoti į saugias vaikų ir jaunuolių globos sistemas, kurios padėtų pereiti nuo institucinės globos prie globos šeimoje ir bendruomenėje; rekomenduoja valstybėms narėms parengti ir įgyvendinti stebėsenos mechanizmus, siekiant nustatyti su skurdu susijusį šeimų atskyrimą;

57. primena ES tikslą pereiti nuo institucinės prie bendruomeninės globos ar globos šeimoje; pripažįsta kovos su skurdu strategijos teikiamą galimybę susieti ją su Europos vaiko garantijų sistema, visų pirma su priemonėmis, kuriomis remiama tikslinė globos įstaigose gyvenančių vaikų grupė; ragina valstybes nares visapusiškai pasinaudoti ESF+ ir kitais atitinkamais Europos ir nacionaliniais fondais siekiant užbaigti deinstitucionalizavimo procesą ir užtikrinti, kad vaikai galėtų gyventi šeimos ar bendruomenės aplinkoje;

58. smerkia visų formų smurtą ir prievartą prieš vaikus, jų išnaudojimą ir nepriežiūrą; ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti investicijas į vaikų apsaugos sistemas, be kita ko, kovoti su smurtu prieš vaikus ir tarp jų, pvz., kibernetiniu smurtu ir patyčiomis, ypač kai tai susiję su socialiniais ir ekonominiais motyvais ir daro poveikį pažeidžiamiems vaikams, siekiant skatinti keistis geriausia praktika šioje srityje, kad būtų panaikintas smurtas ir priekabiavimas;

Kova su skurdu didinant demokratinį dalyvavimą

59. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti tinkamus, veiksmingus ir skaidrius mechanizmus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos skurdą patyrusiems asmenims prasmingai ir nuolat dalyvauti visais politikos formavimo etapais, įskaitant skurde gyvenantiems žmonėms poveikį darančios politikos rengimą, įgyvendinimą ir vertinimą, kartu taikant metodiką ir stiprinant gebėjimus, kurie sudarytų sąlygas tokiam dalyvavimui, kuris užtikrintų ne vien konsultavimąsi, bet ir bendrą jos kūrimą, laikantis principo „nieko apie juos jiems nedalyvaujant“;

60. rekomenduoja rengti kasmetinę konferenciją siekiant įvertinti, kaip įgyvendinama kovos su skurdu strategija, ir suburti platų ir įvairų dalyvių ratą, į kurį būti įtraukti skurdą patyrę asmenys, visų pirma moterys; pabrėžia, kad konferencija turėtų prisidėti prie ES kovos su skurdu strategijos oficialios stebėsenos, numatant galimybę peržiūrėti pažangą pagal aiškius kriterijus ir rodiklius; atsižvelgdamas į tai, ragina aktyviai remti ir pripažinti tiesioginį skurdą patyrusių asmenų dalyvavimą, kuris yra būtinas siekiant įvertinti tikrąjį kovos su skurdu strategijos poveikį;

61. pripažįsta įvairių kovoje su skurdu ir jo prevencijoje dalyvaujančių socialinių organizacijų, įskaitant ne pelno organizacijas, svarbą ir vaidmenį, kurį šios organizacijos atlieka kovojant su skurdu, ir pabrėžia, kad reikia užtikrini prasmingą jų dalyvavimą ir stiprinti jų darbui remti skiriamus išteklius;

Tinkamas institucinis koordinavimas ir valdymas

62. pabrėžia, kad kovos su skurdu strategijos sėkmė taip pat priklausys nuo tarpsektorinio požiūrio, pakankamo finansavimo ir tinkamo horizontalaus ir daugiapakopio visų valdymo ir sprendimų priėmimo lygmenų, dalyvaujančių ją įgyvendinant, koordinavimo; pakartoja, kad būtina visapusiškai integruoti kovos su skurdu strategiją į visas atitinkamas politikos sritis, kad būtų užtikrintas nuoseklumas, paveikumas ir ilgalaikis tvarumas;

63. mano, kad turėtų būti tinkamai ir laikantis subsidiarumo principo apibrėžta su skurdo panaikinimo tikslo įgyvendinimu susijusi ES, valstybių narių ir regionų lygmens atsakomybė;

64. ragina Komisiją į kovos su skurdu strategiją įtraukti horizontalųjį principą, pagal kurį būtų reikalaujama, kad visose susijusiose ES sektorių politikos srityse būtų privaloma atlikti skurdo ir nelygybės *ex ante* poveikio vertinimą, be kita ko, atliekant paskirstomojo poveikio vertinimus[62], ypatingą dėmesį skiriant poveikiui tiems, kam kyla didžiausia rizika patirti socialinę atskirtį ir ypač didelį skurdą;

65. pabrėžia, kad ES turi ir toliau daug dėmesio skirti kovai su

---

62 2022 m. rugsėjo 28 d. Komisijos komunikatas „Geresnis valstybių narių politikos paskirstomojo poveikio vertinimas“ (COM(2022)0494).

benamyste, ypač dideliu skurdu ir socialine atskirtimi, teikdama tinkamą finansinę paramą, skatindama tarpusavio mokymąsi valstybių narių strategijų ir patirties srityje ir nustatydama sistemingą požiūrį į pažangos ir taikytų priemonių veiksmingumo stebėseną;

66. primena, kad skurdo arba socialinės atskirties rizikos (AROPE) rodiklis neapima pagrindinių skurdo priežasčių, t. y. neįtraukiami asmenys, gyvenantys ne privačiuose namų ūkiuose, skurdo kokybiniai aspektai ir išgyventa marginalizacijos patirtis; pabrėžia, kad skurdas apima daugiau nei nepakankamas pajamas ar materialinį nepriteklių; ragina Socialinės apsaugos komitetą bendradarbiauti su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais atnaujinant AROPE statistinių duomenų vertinimą, kad jis būtų išplėstas siekiant gauti aiškesnį, išskaidytą ir daugiau aspektų apimantį skurdo ir socialinės atskirties vaizdą;

67. pabrėžia, kad kovos su skurdu strategija duos rezultatų tik tuo atveju, jei bus skiriamas pakankamas finansavimas ES ir nacionaliniu lygmeniu; primygtinai pabrėžia, kad būtina apsaugoti ir sustiprinti sanglaudos politiką, siekiant pagal kitą DFP toliau remti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir kovoti su asimetrija tarp ES valstybių narių ir jų viduje; atsižvelgdamas į tai, ragina tinkamai ir tikslingai paskirstyti lėšas, kad būtų sustiprinta politika, kuria prisidedama prie skurdo panaikinimo, įskaitant tikslinę paramą marginalizuotoms ir pažeidžiamoms grupėms; pabrėžia esminį ESF+ vaidmenį skatinant socialinę įtrauktį ir kovojant su skurdu, visų pirma teikiant pagalbą labiausiai skurstantiems asmenims ir naudojantis Europos vaiko garantijų sistema, taip pat Europos regioninės plėtros fondu (ERPF) bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondu; pabrėžia, kad svarbu optimizuoti ES lėšų, įskaitant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, naudojimą, siekiant finansuoti konkrečias kovos su skurdu priemones, pvz., įperkamus ir energiją efektyviai naudojančius būstus, galimybę gauti kokybišką ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, kaip per ES mokyklų sistemą, prieinamą viešąjį transportą ir tikslinę paramą energijai mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams; pabrėžia, kad reikia užtikrinti specialų ir pakankamai išteklių turintį lėšų paskirstymą maisto bankams, teikiantiems materialinę paramą, įskaitant pagalbą maistu, kad jie turėtų tinkamų veiklos pajėgumų ir galėtų greitai reaguoti į didėjantį maisto stygiaus ir materialinio nepritekliaus lygį; pabrėžia, kad tokia parama turi būti papildyta papildomomis priemonėmis, kuriomis skatinama socialinė įtrauktis ir būdai įveikti skurdą, laikantis ESF+ taisyklių;

68. primena Europos Parlamento reglamento (ES) 2021/1060[63] IV priede nustatytas ERPF, ESF+ ir Sanglaudos fondui taikytinas temines reikiamas sąlygas, kuriose nustatytos bendrosios šių fondų nuostatos, visų pirma reikiamą 4.4 sąlygą „Nacionalinė strateginės politikos programa, skirta socialinei įtraukčiai ir skurdo mažinimui“; pabrėžia, kad kovos su skurdu strategiją ir jos finansavimą svarbu susieti su anksčiau nustatytais konkrečiais tikslais; ragina Komisiją ir Tarybą užtikrinti, kad bendros ERPF ir ESF+ nuostatos geriau atspindėtų šiuos konkrečius tikslus, ir įtraukti kovos su skurdu strategiją bei lyčių aspekto integravimą į kitą DFP;

69. primena, kad energija ir transportas, neskaitant kitų aspektų, yra svarbiausios esminės paslaugos, kurias turėtų turėti galimybę gauti kiekvienas asmuo, todėl primygtinai ragina skirti daugiau dėmesio socialiniams klimato planams, kuriuos valstybės narės turi parengti ir įgyvendinti pagal Socialinį klimato fondą, investuojant į energijos vartojimo efektyvumą, būsto renovaciją ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei transporto sistemų prieinamumą ir įperkamumą; ragina valstybes nares aktyviai įtraukti pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis, kad parama galėtų veiksmingai pasiekti tuos, kuriems jos labiausiai reikia; ragina valstybes nares keistis geriausia kovos su energijos nepritekliumi praktika, pavyzdžiui, energijos kuponų ir energijos kainų reguliavimo srityje;

70. pabrėžia, kad dėl ES fondų sudėtingumo sunku gauti jų finansavimą vietos lygmeniu ir organizacijoms, turinčioms mažiau techninių išteklių; pabrėžia, kad reikia supaprastinti ES finansavimo mechanizmų įgyvendinimą ir šių lėšų teikimo galutiniams paramos gavėjams tvarką, taip pat mokyti atitinkamų valdžios institucijų ir organizacijų darbuotojus; pabrėžia, kad pagal ESF+ reglamentą bendro finansavimo norma, skirta labiausiai skurstantiems asmenims remti, turi ir toliau būti 90 proc. arba panašaus dydžio, nes tai turėtų sudaryti palankesnes sąlygas gauti šį finansavimą programoms ir veiklai, kuriomis siekiama panaikinti skurdą;

°

° °

71. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

---

63 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės finansinės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).